

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl

- Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų sujungimo ir prieigos prie jų ir Direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo
- Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais, Direktyvą 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje ir Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje
- Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Europos elektroninių ryšių rinkos institucijos įsteigimo

COM(2007) 697 galutinis — 2007/0247 (COD)

COM(2007) 698 galutinis — 2007/0248 (COD)

COM(2007) 699 galutinis — 2007/0249 (COD)

(2008/C 224/11)

Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 95 straipsniu, 2007 m. gruodžio 10 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų sujungimo ir prieigos prie jų ir Direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais, Direktyvą 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje ir Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Europos elektroninių ryšių rinkos institucijos įsteigimo

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2008 m. gegužės 8 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Bernardo Hernández Bataller.

445-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. gegužės 28–29 d. (2008 m. gegužės 29 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 80 nariams balsavus už ir 1 susilaukė.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK pritaria Komisijos tikslams suteikti vartotojams galimybę kuo daugiau naudoti iš elektroninių ryšių rinkos, užtikrinti, kad konkurencija nebūtų iškraipoma arba ribojama, skatinti veiksmingas investicijas į infrastruktūrą, remti inovacijas, skatinti veiksmingai naudoti ir valdyti radijo dažnius bei numeracijos išteklius.

1.2 Kadangi elektroninių ryšių sektorius pasižymi aukštu technologinių inovacijų lygiu ir itin dinamiškomis rinkomis, EESRK palankiai vertina elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir siūlomus pakeitimus, kurie remiasi:

1.2.1 decentralizuotu koordinavimu valstybėse narėse, suteikiant nacionalinėms valdžios institucijoms užduotį stebėti rinkas

laikantis bendrų principų ir procedūrų visumos. Kartu stiprinamas nacionalinių reguliavimo institucijų savarankiškumas, kasdienis administravimas ir vertinimo ribos, užtikrinant, kad jos turi nuosavus biudžetus, pakankamai žmogiškųjų išteklių ir stipresnes vykdymo užtikrinimo galias, kad veiksmingiau įgyvendintų reguliavimo sistemą;

1.2.2 vidaus rinkos sustiprinimu, skiriant Komisijai nustatytus įgaliojimus tarpvalstybinių rinkų srityje, kurie peržengtų vienos valstybės narės mastą.

1.2.3 teisės aktų nuoseklumo gerinimu, modernizuojant tam tikras nuostatas, pritaikant jas prie technologijų ir rinkų raidos, panaikinant pasenusias, pasikartojančias ar nebenaikomas nuostatas;

1.2.4 veiksmingos spektro valdymo strategijos nustatymu, siekiant sukurti vieningą Europos informacijos erdvę;

1.2.5 funkcinio atskyrimu, kurio imasi nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) Komisijai pritarus, siekiant užtikrinti, kad visiems teikėjams, įskaitant vertikaliai integruoto operatoriaus tiekimo skyrius, būtų tiekiami visiškai lygiaverčiai prieigos produktai;

1.2.6 patikimų ir veiksmingų ryšių užtikrinimu panaudojant elektroninių ryšių tinklus. Tam tikslui institucija turėtų dalyvauti derinant atitinkamas technines ir organizacines saugumo priemones, teikdama ekspertų patarimus;

1.2.7 vartotojų teisių stiprinimu, tam tikrų kontraktų aspektų, informacijos skaidrumo ir skelbimo, paslaugų prieinamumo, informavimo ir skubios pagalbos paslaugų, numerių išsaugojimo atžvilgiu. Nepaisant to, pasiūlymai neatitinka Sutartyje numatyto aukšto vartotojų apsaugos lygio, kadangi neapima tam tikrų aspektų, pavyzdžiui, paslaugų klientams reguliavimo, minimalaus kokybės lygio, nuobaudų sąlygų arba bendro paslaugų ir terminalų pirkimo;

1.2.8 privatumo ir asmeninio gyvenimo apsaugos stiprinimu, net jeigu visi pasiūlymai nepasižymi dideliais užmojais, pavyzdžiui, pasiūlymai dėl apsaugos nuo nepageidaujamų elektroninių laiškų. EESRK mano, kad reikėtų remtis aiškiu ir išankstiniu vartotojų pritarimu gauti komercinius laiškus.

1.3 EESRK palankiai vertina terminalų įrangos įtraukimą į reguliavimo sistemos taikymo sritį, kadangi tai padarys elektroninius ryšius prieinamesnius neigaliams naudotojams. Jis teigiamai vertina ir privalomų priemonių, susijusių su universaliosiomis paslaugomis, skirtomis palengvinti prieigą prie viešųjų telefono ryšio paslaugų neigaliams naudotojams, įskaitant skubios pagalbos paslaugas, informacinių tarnybų, žinybų, tokiomis pat sąlygomis, kaip ir kitiems galutiniais naudotojams, kartu su kitomis specifinėmis priemonėmis.

1.4 Taip pat svarbu supaprastinti ir sumažinti administracines išlaidas, o didesnis spektro administravimo užduočių lankstumas supaprastins administravimo procedūras ir naudojimąsi spektru operatoriams. EESRK mano, kad reikėtų ribotų techninių išlygų, kartu su platesnio masto išlygomis visuotinės svarbos tikslams, kuriuos nustatys valstybės narės, siekti. Šios išlygos turėtų būti taikomos kultūros ir kalbos įvairovės, išraiškos laisvės ir žiniasklaidos pliuralizmo, socialinės ir teritorinės sanglaudos bei žmogaus gyvybės saugumo srityse, turint omenyje visų valstybių

narių techninius, socialinius, kultūrinius ir politinius poreikius, pagal nacionalinius teisės aktus ir Bendrijos teisę.

1.5 Gali būti naudinga įsteigti nepriklausomą nuo Komisijos Europos elektroninių ryšių rinkos instituciją, kuri sustiprintų nacionalinių reguliavimo institucijų galias, kadangi ji suteiktų priemones, būtinas veiksmingam Komisijos ir nacionalinių reguliavimo institucijų bendradarbiavimui tose srityse, kur reikia nuoseklumo Europos lygmeniu, pavyzdžiui, rinkų nustatymas, tyrimas ir sprendimai, radijo dažnių spektro naudojimo suderinimas ir tarpvalstybinių rinkų nustatymas.

2. Įžanga

2.1 2002 m. buvo patvirtinta elektroninių ryšių rinkos reforma, po kurios buvo įkurta elektroninių ryšių reguliavimo sistema (įskaitant visus palydovinius ir žemės tinklus, ir fiksuotus, ir belaidžius), apimanti Pagrindų direktyvą, Prieigos direktyvą, Leidimų direktyvą ir Universalųjų paslaugų direktyvą, taip pat Direktyvą dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo šiame sektoriuje apsaugos.

2.2 Ši ES reguliavimo sistema buvo sukurta siekiant supaprastinti naujų operatorių prieigą prie esamos infrastruktūros, paskatinti investavimą į alternatyvią infrastruktūrą ir pasiūlyti vartotojams didesnę pasirinkimą ir žemesnes kainas.

2.3 Dabartinės sistemos reguliavimo modelis yra pagrįstas decentralizuoto reguliavimo valstybėse narėse principu, įpareigojant nacionalines valdžios institucijas prižiūrėti rinkas pagal principų ir procedūrų visumą.

2.4 Ši sistema nustato *mažiausią suderinimo lygį*, įgyvendinimo priemonių nustatymą palikdama nacionalinėms reguliavimo institucijoms (NRI) ar valstybėms narėms.

2.5 Reguliavimo sistemos tikslas — plečiantis rinkos konkurencijai, pažangiai sumažinti *ex ante* sektoriui būdingas taisykles, Komisijos reglamentu nustatant produktų ir paslaugų rinkas, kuriose *ex ante* taisyklės galėtų būti taikomos.

2.5.1 Bet kokių *ex ante* reguliavimo priemonių paskirtis yra teikti vartotojams naudą ir užtikrinti konkurenciją mažmeninėse rinkose. Atitinkamų rinkų apibrėžimas su laiku gali keistis, nes produktų ir paslaugų charakteristikos plečiasi, o pasiūlos ir paklausos pakeitimo galimybės keičiasi, kaip nurodoma 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendacijoje (!).

(!) OL L 344, 2007 12 28, p. 65.

3. Europos Komisijos pasiūlymai

3.1 Komisija siūlo plačiai keisti Europos teisės aktus dėl elektroninių ryšių (toliau — reguliavimo sistema) ir siūlo kartu teikti:

— du pasiūlymus priimti direktyvą: vieną, iš dalies keičiantį Pagrindų direktyvą, Prieigos direktyvą ir Leidimų direktyvą, kitą — iš dalies keičiantį Universaliųjų paslaugų direktyvą ir Privatumo apsaugos direktyvą;

— pasiūlymą priimti Reglamentą dėl Europos elektroninių ryšių rinkos institucijos (toliau — institucija) įsteigimo.

3.2 Trumpai tariant, šių pasiūlymų tikslas yra reguliuoti „iš dalies pakeistą“ Europos elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir suderinti ją su nacionalinių reguliuotojų, prekių ir paslaugų operatorių ir vartotojų reikalavimais.

3.3 Mūsų tikslas — sukurti nuoseklią „iš dalies pakeistą reguliavimo sistemą“, skirtą skaitmeninei ekonomikai, kuri maksimaliai išnaudotų vidaus rinkos vystymo pažangą. Pasiūlymai apima šiuos aspektus:

3.4 Pasiūlyme, iš dalies keičiančiame Pagrindų direktyvą, Leidimų direktyvą ir Prieigos direktyvą:

- a) atsižvelgiant į spektro valdymą, užtikrinama, kad valstybės narės, svarstydamos nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo technologijos ir paslaugų neutralumo principo, įskaitant atvejus, kai siekiama visuotinės svarbos tikslų, konsultuosis su suinteresuotais subjektais;
- b) padidinamas reguliavimo sistemos nuoseklumas, supaprastinant kai kurias rinkos peržiūros proceso procedūrinės sudeamąsias dalis, įskaitant galimybę Komisijai pačiai atlikti rinkos tyrimą, jei NRI labai vėluoja tai padaryti;
- c) pagerinamas tinklo vientisumas ir saugumas, sustiprinant esamus įsipareigojimus, taip pat vientisumo reikalavimai taikomi ne vien telefono tinklams, bet ir judriojo ryšio ir IP tinklams;
- d) stiprinamos teisinės suinteresuotų subjektų garantijos, apibrėžiant įvairius kriterijus, susijusius su NRI nepriklausomybe, ir pripažįstama teisė ginčyti NRI sprendimus bei galimybė sustabdyti jų priimtas priemones, siekiant išvengti rimtos ir nepataisomos žalos skubiais atvejais;
- e) tenkinami pažeidžiamų grupių poreikiai, įtraukiant techninius reikalavimus terminalų įrangai, siekiant pagerinti el. prieinamumą neigaliems, vyresniojo amžiaus ir ypatingų socialinių poreikių žmonėms;

f) leidžiama NRI nustatyti operatoriaus funkcijas iš anksto susitarus su Komisija;

g) nustatoma bendra atrankos procedūra;

h) galiausiai, sustiprinamos NRI vykdymo galios, leidžiant nustatyti tam tikras sąlygas bendriems įgaliojimams, siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą neigaliesiems, autorių teisių ir intelektualinės nuosavybės apsaugą bei viešųjų įstaigų ryšius iškilus pavojui.

3.5 Pasiūlymas iš dalies pakeisti universaliųjų paslaugų schemą, asmeninių duomenų apdorojimą ir privatumo apsaugą bei vartotojų teises elektroninių ryšių sistemoje ir bendradarbiavimo vartotojų apsaugos klausimais tvarką remiasi jau pasiektais Komisijos teisėkūros metodo pasiekimais šioje srityje.

3.5.1 Pripažįstama, kad konkurencija savaime neužtikrina visų piliečių poreikių tenkinimo ir vartotojų teisių apsaugos; todėl įtraukiamos konkrečios sąlygos, apsaugančios universalias paslaugas, vartotojų teises ir asmens duomenų apsaugą.

3.5.2 Pasiūlymu ypač siekiama pagerinti kainodaros skaidrumą galutiniams vartotojams, reikalaujant operatorių skelbti palyginamus duomenis, tikrą ir naujausią informaciją lengvai prieinama forma, bei suteikiant teisę NRI kontroliuoti, kaip operatoriaus šių įsipareigojimų laikosi.

3.5.3 Įtraukiamos numerių perkėlimo tarp tinklų nuostatos, kad vartotojai galėtų lengvai keisti paslaugos teikėją (numerių perkėlimo trukmė užtrunka ne daugiau kaip vieną darbo dieną, o NRI suteikiama teisė užkirsti kelią prieštarinčiai paslaugų teikėjų veiklai); keliami didesni skambintojų vietos teikimo avarinėms tarnyboms reikalavimai, pvz., įpareigojimas perduoti informaciją avarinėms tarnyboms.

3.5.4 Galimybė valstybėms narėms imtis konkrečių priemonių dėl neigaliųjų keičiama aiškiu *įpareigojimu* tai daryti, todėl NRI galės reikalauti operatorių skelbti informaciją neigaliesiems.

3.5.5 Be to, NRI bus įgalios užtikrinti paslaugos kokybę, nustatydamas minimalius kokybės reikalavimus tinklo perdavimo paslaugoms galutiniams vartotojams ir galės stebėti mažmeninius tarifus, jei jokie įsipareigojimai nėra nustatyti su universaliosios paslaugos teikėju.

3.5.6 Taip pat bus imtasi veiksmų, siekiant užtikrinti, kad galutiniai vartotojai būtų perspėjami apie saugos pažeidimus, dėl kurių prarandami ar paviešinami jų asmens duomenys bei informuojami apie atsargumo priemones, kurių jie gali imtis, kad ši pavojų minimaliai sumažintų.

3.5.7 Todėl draudžiama naudoti šnipinėjimo įrangą ir kitokią specialiųjų tarnybų programinę įrangą, nepriklausomai nuo jos diegimui naudojamo būdo, vartotojo įrangoje; kova su neteisėtais komerciniais ryšiais Europoje stiprinama skatinant interneto paslaugų teikėjus imtis teisinių veiksmų prieš nepageidaujamų elektroninių laiškų siuntinėjus.

3.6 Galiausiai verta paminėti pasiūlymą sukurti Europos Parlamentui atskaitingą instituciją — tai apimtų reguliuotojų tarybą, kurią sudarytų visų ES valstybių narių NRI vadovai ir pakeistų Europos reguliuotojų grupę (ERG) ⁽²⁾.

3.6.1 Ši institucija patars Komisijai dėl tam tikrų sprendimų priėmimo, veiks kaip elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų ekspertizės centras ES lygmeniu ir perims Europos tinklo ir informacijos saugos agentūros (ENISA) funkcijas.

4. Bendros pastabos

4.1 EESRK pritaria Komisijos pasiūlymams, kuriais siekiama atitikti poreikį reguliuoti ir administruoti europinę elektroninių ryšių rinką.

4.1.1 Jis pritaria Komisijos tikslui plačiau atverti elektroninių ryšių rinkas konkurencijai ir paskatinti investicijas į sparčiuosius tinklus (įskaitant visas technologijas: fiksuotąsias, judriojo ryšio ir palydovines) ⁽³⁾, bei tikslui užtikrinti ateities internetą, t.y. daiktų ir semantikos tinklą, taip pat garso ir vaizdo paslaugų skaitmeninio taikymo sąlygomis, bei optimalų plataus pasiūlytų priemonių spektro valdymą vidaus rinkoje. Tai aktualu ir vartotojams, ir įmonėms, kurioms reikia prieigos prie aukšto techninio lygio ryšių tinklų ir paslaugų.

4.1.2 EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad šiuo metu elektroninių ryšių sektorių reguliuojantys teisės aktai suteikė galimybę:

- padaryti esminę pažangą atviresnių ir dinamiškesnių rinkų link, kaip nurodo Komisija 12-oje ataskaitoje dėl elektroninių ryšių reguliavimo paketo įgyvendinimo;
- kovoti su dideliais skirtumais tarp operatorių, kurie yra pranašumų, kuriais mėgavosi senosios valstybinės monopolijos, palikimas.

4.2 EESRK taip pat palankiai vertina tai, kad siūlomi teisės aktai elektroninių ryšių sritį, taigi ir visus susijusius perdavimo ir paslaugų teikimo tinklus.

4.3 Be visiškai techninių ir valdymo aspektų patobulinimo, kaip minėta anksčiau, Komitetas taip pat pritaria įvairioms nuostatomis, kurių tikslas yra sustiprinti elektroninių ryšių

⁽²⁾ Įkurta 2002 7 29 Komisijos sprendimu 2002/627/EB, paskutiniai pakeitimai padaryti 2007 12 06 Komisijos sprendimu 2004/641/EB, OL L 323, 2007 12 8, p. 43.

⁽³⁾ Žr. nuomonę OL C 44, 2008 2 16, p. 50, pranešėjas Daniel Retureau.

paslaugų naudotojų teises ir procedūras bei administracines garantijas operatoriams, siekiant užtikrinti, kad šios nuostatos būtų tinkamai įgyvendinamos nacionaliniu lygmeniu (paveiktų šalių teisę, sprendimų priežastys, prevencinės priemonės ir ginčo teisė). Įvedant šias garantijas laikomasi Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje užtikrinamos teisės į gerą administravimą.

4.3.1 Kultūrinei ir kalbinei įvairovei užtikrinti svarbu, kad siunčiamuose elektroniniuose tekstuose būtų rašomi ir nebūtų iškraipomi kalbų diakritiniai ženklai ir kirilica; neleistina, kad siunčiamose žinutėse raidės, rašomos su diakritiniais ženklais, kainuotų brangiau.

— 4.4

— EESRK ypač pritaria tam, kad pasiūlymuose buvo atsižvelgta į prašymus, pateiktus ankstesnėse nuomonėse, dėl:

reikalavimo, kad valstybės narės imtųsi specialių priemonių neįgaliems vartotojams padėti ⁽⁴⁾, siekiant Europos pagrindinių teisių chartijoje ir Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijoje užsibrėžtų tikslų; bendrų spektro, kuris yra visuotinės svarbos ir turi būti valdomas atsižvelgiant į ekonominę, socialinę ir aplinkosaugos perspektyvą, valdymo principų, kurie, be neutralumo technologijos ir paslaugų atžvilgiu, turėtų užtikrinti kultūrinę ir kalbinę įvairovę, išraiškos laisvę ir žiniasklaidos pliuralizmą, atspindėtų techninius, socialinius, kultūrinius ir politinius visų valstybių narių poreikius ⁽⁵⁾;

4.5 EESRK remia ir su šiais aspektais susijusius Komisijos pasiūlymus:

- a) supaprastinti rinkos analizės procedūras, nes tai sumažins nacionalinių reguliavimo institucijų administracinę naštą ir sumažins operatorių administracines išlaidas;
- b) pagerinti tinklų saugumą ir vientisumą siekiant užtikrinti patikimą neelektroninių tinklų naudojimą;
- c) sustiprinti nacionalinių reguliavimo institucijų savarankiškumą ribojant galimą kitų viešųjų įstaigų įtaką jų kasdieniam darbui ir užtikrinant, kad jos turi nuosava biudžetą ir pakankamai žmogiškųjų išteklių.

5. Konkrečios pastabos

5.1 Kadangi Komisijos tikslas yra, viena vertus, priimti nacionalinių elektroninių ryšių teisės aktų „derinimo priemonės“ ir, kita vertus, sukurti naują viršvalstybinę instituciją, EESRK norėtų pabrėžti, kad pasiūlymai grindžiami išimtinai EB sutarties 95 straipsniu.

⁽⁴⁾ Tiriama nuomonė „Būsimų teisės aktų e. prieinamumas“ OL C 175, 2007 07 27, p. 91–95.

⁽⁵⁾ OL C 151, 2008 6 17, p. 25.

5.1.1 Ši nuostata gali būti tinkamas ir pakankamas siekiamų tikslų teisinis pagrindas ⁽⁶⁾, todėl, vadovaudamasi Europos teisingumo teismo praktika, Komisija turės užtikrinti, kad pritaikytos priemonės veiks vidaus įstatymus (leis juos keisti) ir išsamiai bus taikomos tarptautiniu lygmeniu visais aspektais, kurie turėtų naudoti elektroninių komunikacijų vartotojams kartu su aspektais, susijusiais su teisinėmis ir procedūrinėmis garantijomis, nustatytomis pasiūlymuose ⁽⁷⁾.

5.1.2 Trumpai tariant, ateities tarptautinio reguliavimo sistemos pritaikymas šioje srityje neturi tapti paprastu kosmetiniu dabartinės tarptautinio reguliavimo sistemos perdirbimu elektroninių ryšių sektoriuje.

5.1.3 Nurodyti punktai taip pat taikomi institucijos kūrimui, kurios egzistavimas pagrindžiamas tiek, kiek ji padės sistemingai ir veiksmingai įgyvendinti platų pasiūlytų priemonių spektrą ir už kurias ji yra atsakinga remiantis konkrečiais nustatytais įgaliojimais.

5.1.4 Šios institucijos kūrimas atitinka subsidiarumo principą, nes dabartinė bendradarbiavimo sistema:

- a) yra nepakankamai struktūruota ir pagrįsta neveiksmingais mechanizmais, o tai sudaro sąlygas vidaus rinkos skaidymui;
- b) neužtikrina lygių sąlygų skirtingose valstybėse narėse veikiančioms operatoriams;
- c) neleidžia gauti privalumų, kuriuos suteiktų vartotojams konkurencija ir paslaugų teikimas per sieną.

5.1.5 Jis taip pat atitinka proporcingumo principą, nes jis suteiks galimybę įkurti veiksmingą Komisijos ir nacionalinių reguliavimo institucijų partnerystę sprendžiant tokius klausimus, kurie reikalauja nuoseklumo Europos mastu.

5.2 Institucija turėtų būti vienintelis forumas, kuriame bendradarbiaus NRI, vykdydamos savo reguliavimo sistemos nustatytus įgaliojimus.

5.2.1 EESRK laukia artėjančio institucijos veikimo įvertinimo, norėdamas užtikrinti, kad ji yra pagrįsta aiškumu, atsakingumu ir nepriklausomybe ir kad NRI įgaliojimai buvo padidinti suteikiant joms tvirtą ir aiškų pagrindą pagal Bendrijos teisę.

5.3 Atsižvelgiant į įstatyminių siūlomų reguliavimo sistemos pagrindą, svarbu pripažinti konkrečių sektoriaus kriterijų pritaikymo naudingumą kartu su laisvos konkurencijos principais ir taisyklėmis vidaus rinkoje ⁽⁸⁾. Tai ypač taikoma svarstomam sektoriui, kuris reikalauja *ex ante* administracinio įsikišimo, įskaitant sudėtingą ekonominę atitinkamos rinkos analizę, kuri nebūtinai atliekama kituose vidaus rinkos sektoriuose ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ 2006 m. gegužės 2 d. EBTT sprendimas, byla C-436/03.

⁽⁷⁾ *Ibid.*, teisinis pagrindas, 44 ir 45 punktai.

⁽⁸⁾ Žr. Bavasso, A. „A new Paradigm for European Regulation“, CML Rev. 41, 2004, 110 p.

⁽⁹⁾ De Strel, A. „The Integration of Competition Law Principles in the New European Regulatory Framework for Electronics Communications“, World Competition, 26, 2003, 497 p.

5.3.1 EESRK pritaria reguliavimo sistemos tikslui vystantis konkurencijai rinkoje, laipsniškai sumažinti *ex ante* sektorinių reguliavimą, kaip tai laipsniškai vykdė Komisija, pavyzdžiui, savo 2007 m. gruodžio 17 d. rekomendacijoje. EESRK tikisi, kad dėl elektroninių ryšių rinkos dinamiškumo, prekių ir paslaugų charakteristikų raidos bei alternatyvių galimybių nebebus būtinybės imtis šių įsikišimo priemonių.

5.3.2 EESRK mano, kad „funkcinis atskyrimas“ yra išskirtinė priemonė, kuri turėtų būti taikoma ribotai. Tik NRI turėtų būti įgalios imtis šios priemonės Komisijai pritarus, kuri turės klausti naujos institucijos nuomonės.

5.3.3 Tokio pobūdžio sprendimą galima pateisinti kaip priemonę padėčiai ištaisyti, kai vis nepavyksta išvengti diskriminavimo keliose atitinkamose rinkose ir kai mažai tikimasi arba visai nesitikima, kad per pagrįstą laikotarpį atsiras infrastruktūros konkurencija po to, kai buvo imtasi vienos ar daugiau priemonių padėčiai ištaisyti, kurios, kaip manoma, buvo tinkamos.

5.4 Tačiau konkrečios nuostatos, siūlomos šiam sektoriui, neapima tam tikrų svarbių problemų, turinčių įtakos veiksmingam, aiškiam laisvos konkurencijos tarp operatorių ir paslaugų teikėjų europinėje rinkoje įgyvendinimui ar tam tikriems esminiams vartotojo teisių aspektams.

5.5 Pirmiausia reikėtų paaiškinti „nacionalinės saugos“ sąvoką, už kurią, pagal ES sutarties 3a straipsnio 2 dalies paskutinę pastraipą, kurią iš dalies pakeitė Lisabonos sutartis, valstybės narės tenka „išimtinė atsakomybė“.

5.5.1 Šių nereglamentuotų galių pripažinimas sukurs didelę veiksmų laisvę nustatant priežastis ir priemones, kurios, nacionalinio saugumo sumetimais, galėtų lemti sektorinių ir konkurencijos įstatymų taisyklių ir principų, sudarančių Komisijos pasiūlymus, išimtis.

5.5.2 Šiuo metu egzistuoja elektroninių ryšių sektoriaus nacionalinės taisyklės, kurios valstybėms narėms palieka teisę nustatyti elektroninių ryšių tinklus, paslaugas, sąlygas ir įrangą, susijusių su nacionaline gynyba ir viešuoju saugumu ⁽¹⁰⁾. Šiuo atžvilgiu EESRK primena, kad būtų naudinga atsižvelgti į Galileo projekto taikymo patirtį.

⁽¹⁰⁾ Išsamesnės informacijos šiais klausimais žr. Carlos J. Moreira González, „Las cláusulas de Seguridad Nacional“, *Iustel*, 2007, p. 26–31 ir 53–64.

5.6 Siekiant išsaugoti socialinį, ekonominį ir teritorinį ryšį kuriant naujas tinklo infrastruktūras, ypač „naujos kartos tinklus“, viešosios institucijos turi skatinti ekonominę ir socialinę pažangą bei aukštą įdarbinimo lygį pagal Bendrijos įstatymus ir demokratinis principus, siekiant sukurti aukšto technologinio lygio elektroninių ryšių rinką.

5.6.1 Valstybės, ypač vietos valdžios institucijų, finansuojamos įsikišimo priemonės turi skatinti naujos kartos tinklų diegimą, užtikrinamos, kad nedaroma įtaka technologiniam neutralumui ir kad pagal proporcingumo principą vengiama nereikalingo tinklo išteklių dubliavimosi.

5.7 Atsižvelgiant į siūlomos reguliavimo sistemos poveikį vartotojų teisėms, kai kuriais atvejais reikės konkrečiai analizuoti priegios teisių įtaką visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms ⁽¹⁾ (kurios, be to, kad yra pripažįstamos kaip pagrindinės teisės ES Pagrindinių teisių chartijos 36 straipsnyje, bus reglamentuojamos ES sutarties 16 straipsniu ir prie sutarčių pridėtame protokole Nr. 9), bei laisvos konkurencijos apsaugą, kuri nebus konkretus ES tikslas pagal Lisabonos sutarties 3 straipsnį, tačiau bus *ad hoc* reglamento objektas pagal protokolą dėl vidaus rinkos ir konkurencijos, kuris pridėdamas prie sutarčių.

5.7.1 Nors EESRK teigiamai vertina tai, kad pasiūlymas dėl universaliųjų paslaugų įkuria konsultacinį mechanizmą valstybėse narėse, užtikrinant, kad bus tinkamai atsižvelgiama į sprendimų priėmimo procesą dėl vartotojų interesų, Komitetas apgalvotai, kad nė viena nuostata nenurodo organizuotos pilietinės visuomenės vaidmens, kalbant apie konsultavimąsi ir dalyvavimą atitinkamų priemonių priėmimo procese, kurį vykdo kompetentingi viršvalstybiniai organai, siekiant užtikrinti, tolygų ir veiksmingą konsultavimosi mechanizmo taikymą ES.

5.7.2 Atsižvelgiant į materialinius universaliųjų paslaugų aspektus, EESRK, kad išreikštų savo galutinę poziciją, laukia Komisijos pasiūlymo šia tema, kuris bus pateiktas šiais metais. Kol kas EESRK pakartoja ⁽²⁾ pagrindinius principus, kuriuos, jo nuomone, reikėtų taikyti:

- a) aukštos kokybės paslaugų prieinamumas teisingomis, tinkamomis ir prieinamomis kainomis;
- b) greita viešoji plačiajuostė prieiga prie informacijos ir ryšių paslaugų visuose regionuose;
- c) prieiga visiems vartotojams, nepriklausomai nuo jų pajamų ir geografinės padėties, su tarifų suvienodinimo teise;
- d) teisingas ir nediskriminuojantis visų ryšių paslaugų teikėjų prisidėjimas prie universaliųjų paslaugų išsaugojimo ir tobulinimo;

⁽¹⁾ Žr. 2008 m. vasario 14 d. priimtą EESRK nuomonę 267/2008, pranešėjas Raymond Hencks.

⁽²⁾ 2001 m. vasario 28 d. — kovo 1 d. plenarinės sesijos metu priimta EESRK nuomonė, OL C 139, 2001 11 5, p. 15.

e) konkretūs, numatomi ir tinkami mechanizmai, užtikrinantys universaliųjų paslaugų išsaugojimą ir plėtrą, atsižvelgiant į technologijų ir socialinę raidą;

f) bet kokie papildomi principai, reikalingi NRI visuotinei svarbai ginti;

g) elektroninių ryšių forumo ar observatorijos įsteigimas Bendrijos lygmeniu, siekiant atsižvelgti į visų ekonominių ir socialinių subjektų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų nuomonę.

5.7.3 Kalbant apie universaliąsias paslaugas, Direktyva turi apimti šiuos aspektus:

a) reglamentavimo poreikį operatorių klientams teikiamų paslaugų, įskaitant galimybę įvesti vartotojų aptarnavimo kokybės lygius, kai paslauga pradeda prastėti;

b) sankcijų sąlygų apibrėžimas, siekiant didesnio teisinio saugumo;

c) sutarčių pataisymai;

d) minimalūs kokybės reikalavimai tam tikriems aspektams, leidžiantys NRI skirti minimalius kokybės lygius visoms paslaugoms, jei pageidaujama;

e) išsamios sąskaitų teikimo ir pagerintos kainų nustatymo paslaugos, užtikrinant, kad į sąskaitas įtraukiama neelektroninių komunikacijų paslaugų klasifikacija;

f) jungtinis paslaugų ir terminalų pirkimas, kurį turėtų būti reguliuojamas aiškesnių susitarimų.

5.7.4 Vartotojų apsaugos gerinimas, teikiamas pasiūlyme dėl universaliųjų paslaugų, nevisiškai užtikrina aukšto vartotojų apsaugos lygį, kaip reikalaujama EB sutarties 153 straipsnyje, nes paprastai pasiūlymas abonentams nesuteikia teisės bet kuriuo metu be nuostolių nutraukti sutarties su elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėju.

5.7.5 Tačiau pateikiama keletas aspektų, kuriuos ši apsauga pagerina, pvz.:

— informacija apie kainas su skaidriais, atnaujintais arba palyginamais tarifais bei apie teikiamų paslaugų rūšis;

— Reglamento Nr. 2006/2004 reforma, užtikrinanti tarptautinį bendradarbiavimą, siekiant užkirsti kelią nepageidaujamai praktikai, pvz., duomenų vagystei (angl. „phishing“) ⁽¹³⁾, elektroniniam priekabiavimui (angl. „cyberstalking“) ir apsimitimui kitu (angl. „spoofing“).

⁽¹³⁾ Sukčiavimo būdas, kai apgaulės būdu gaunami priėjimo prie banko sąskaitos duomenys, siekiant prieiti prie sąskaitos ir pasisavinti pinigų.

5.8 Kalbant apie elektroninių ryšių privatumą, EESRK mano, kad pasiūlymas yra žingsnis į priekį nuo esamų įstatymų, ir reikalauja, kad Komisija sustiprintų ryšių per viešuosius komunikacijų tinklus ir viešai prieinamų elektroninių komunikacijų paslaugų bei susijusių perduodamų duomenų konfidencialumą pagal kriterijus, nurodytus ETT praktikoje ⁽¹⁴⁾.

5.8.1 EESRK pritaria pagrindinių teisių, susijusių su elektroniniais ryšiais, reguliavimo stiprinimui, pvz., privatumo apsaugai, pagarbai asmeniniam gyvenimui, asmens duomenų apsaugai, komunikacijų slaptumui ir konfidencialumui bei tam tikriems komerciniams aspektams, susijusiems su intelektine nuosavybe.

5.8.2 Kalbant apie saugumą ⁽¹⁵⁾, reikėtų imtis tinkamų priemonių, kurios užtikrins tinklų saugumą ⁽¹⁶⁾, bei naudoti šifruotus duomenis, siekiant pagerinti privatumo apsaugą.

5.8.3 EESRK teigiamai vertina tai, kad šios direktyvos užtikrinama apsauga taikoma vešiesiems ryšių tinklams, kurie priima duomenų surinkimų ir atpažinimo sistemas (įskaitant nekontaktines sistemas, pavyzdžiui, radijo dažninio atpažinimo įrenginius). ⁽¹⁷⁾

5.9 Nepageidaujамų elektroninių laiškų (angl. „spam“) klausimu EESRK pakartoja ⁽¹⁸⁾ savo nuomonę, kad teisės aktai turi aiškiai remtis išankstino aiškaus vartotojų sutikimo principu: svarbiausi turėtų būti vartotojo interesai, siekiant užkirsti kelią nepageidaujamiems komerciniams laškams. Todėl reikia imtis visų reikiamų veiksmų, siekiant užtikrinti, kad šio principo laikomasi, konkrečiais pažeidimų atvejais nustatant atgrasančias nuobaudas.

2008 m. gegužės 28 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁴⁾ Ypač žr. 2008 m. sausio 29 d. ETT sprendimą (byla C-275/06).

⁽¹⁵⁾ EESRK rengia nuomonę (INT/417) DT R/CESE 480/2008 dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu.

⁽¹⁶⁾ Žr. 2001 m. lapkričio 28 d. priimta EESRK nuomonę dėl tinklų ir informacijos saugumo, pranešėjas Retureau, OL C 48, 2002 02 21, p. 20.

⁽¹⁷⁾ Žr. 2007 m. liepos 11 d. priimta EESRK nuomonę dėl Radijo dažninio atpažinimo (RDA), OL C 256, 2007 10 25, p. 66.

⁽¹⁸⁾ Nuomonė priimta 2001 m. sausio 24–25 d. plenarinėje sesijoje. OL J 123, 2001 4 25, p. 53.